

2023

Algemene beleidsnota

Mustapha AKOUZ

Voorzitter van het OCMW van Anderlecht

Inhoud

Inleiding.....	3
2. De prioriteiten voor 2023.....	4
2.1. Begeleiding van Oekraïense vluchtelingen.....	4
2.2. Energie.....	5
2.3. Recht op wonen.....	5
A. Een betere coördinatie.....	6
B. En dan het cijfermateriaal	6
C. Samenwerking met de Samusocial sites.	7
D. Het MARIA 3.0 project.....	7
E. Het Housing First project.....	7
2.4. Aanwezigheid in de gemeentelijke antennes.....	9
2.5. Voortzetting van het project gericht op de reorganisatie van de Sociale Dienst van het OCMW en het meten van de werklast van de maatschappelijke werkers.....	9
2.6. Ontwikkeling van de activiteiten binnen de dienst Sociaal-professionele inschakeling.....	10
2.7. Sociale dienst voor de OCMW-medewerkers	11
Conclusie	11

Inleiding

De belangrijkste gebeurtenis van 2022 is het uitbreken op 24 februari jl. van de oorlog in Oekraïne. De OCMW-teams hadden nog maar net de gevolgen van de gezondheidscrisis verwerkt of ze dienden zich al opnieuw op te laden, om, in nauwe samenwerking met de verschillende teams van het gemeentebestuur, de Oekraïense vluchtelingenstroom te beheren. Een ander gevolg van deze oorlog en van de economische heropleving na de Covid-crisis zijn de stijgende prijzen en dan inzonderheid de prijzen voor energie, met name gas en elektriciteit. Heel wat gezinnen hebben het vandaag moeilijk om hun rekeningen te betalen of kunnen ze helemaal niet meer betalen. In dezelfde geest resulteerde de algemene prijsstijging in 2022 in tal van indexeringen, waardoor de kosten voor de sociale uitgaven en de lonen van de OCMW's aanzienlijk zijn gestegen. Voor 2023 dienen zich al twee nieuwe indexeringen aan. Tegen die achtergrond werd het beheer van de activiteiten van het OCMW toch op koers gehouden; zowel op vlak van de projecten als van de meer continue problematiek rond huisvesting.

Overeenkomstig artikel 88 § 1 van de organieke wet betreffende de OCMW's van 8 juli 1976 legt de OCMW-voorzitter de algemene beleidsnota bij de voorstelling van de begroting, de gemeenteraad voor. De begroting werd, conform artikel 26 van diezelfde organieke wet, op 9 december 2022 voor advies aan het overlegcomité Gemeente-OCMW voorgelegd en werd door de Raad voor Maatschappelijk Welzijn op 21 december 2022 goedgekeurd.

Net als alle andere OCMW's van het koninkrijk raakten de eerder vermelde crisissen ook het OCMW van Anderlecht midscheeps. Er diende rekening te worden gehouden met de continu veranderende statistische analyses om in het licht van de financierings- en subsidiemogelijkheden van zowel de gemeente als het gewest en de federale overheid een zo realistisch mogelijke begroting op te stellen. Alle mogelijke financieringsbronnen worden onderzocht, tot op het Europese niveau. Ter zake komt het OCMW in 2023 in aanmerking voor een Europese subsidie in het kader van de begeleiding van Oekraïense vluchtelingen. Ook andere subsidies, hier vanuit het federale niveau, maken het het OCMW mogelijk om actief te zijn in innoverende domeinen: de specifieke begeleiding van een jonge doelgroep (het Kids first project) of de begeleiding van eenoudergezinnen (Miriam-project).

Aan de hand van bepaalde statistieken kan men een beter inzicht verwerven in de sociale impact van de “crisisituatie”: zo steeg het aantal uitbetaalde leeflonen en equivalente leeflonen voor de periode van 01.01.2020 (vóór de gezondheidscrisis) en 30.08.2022 met nagenoeg 25%. Het OCMW begeleidt momenteel 570 Oekraïense gezinnen of meer dan 1240 individuele Oekraïense vluchtelingen. De kwetsbare groepen waar het vooral om gaat, zijn mensen met een laag inkomen, zoals wie onder de armoedegrens leeft en leefloners. Kortom een kwetsbaar en vaak geïsoleerd publiek.

2. De prioriteiten voor 2023

2.1. Begeleiding van Oekraïense vluchtelingen

Op 24 februari 2022 brak de oorlog in Oekraïne uit. De daaropvolgende weken, in de loop van de maand maart, kwamen de eerste vluchtelingen aan op het Belgische grondgebied. Samen met de teams van de gemeente rolde het OCMW een nooit eerder gezien dispositief uit in de gemeentelijke kantoren aan de Frankrijkstraat om het hoofd te kunnen bieden aan de noden van de vluchtelingen, niet alleen op administratief niveau maar ook qua huisvesting, gezondheid, etc.

Nu, eind november worden meer dan 570 gezinnen (1240 individuen) in diverse domeinen door het OCMW begeleid en geholpen. Ontheemden met een A-kaart kunnen vanaf 4 januari 2023 in het gemeentehuis terecht om een verlenging van hun verblijfsvergunning aan te vragen. Die nieuwe verblijfsvergunning is dan geldig tot en met 04/03/2024. Verwacht wordt dat de vele bombardementen op Oekraïense steden met de vernieling van de infrastructuur voor de productie en distributie van energie tot gevolg, in 2023 een nieuwe vluchtelingenstroom op gang zal brengen.

Om die doelgroep op te vangen en te begeleiden zal het OCMW in 2023 ter versterking van haar teams 7 voltijds equivalenten (VTE) aanwerven: 5 maatschappelijke werkers, één administratieve medewerker en één coördinator. Bovendien kan dankzij een subsidie van het Europees Sociaal Fonds (ESF) de begeleiding van deze doelgroep verder worden uitgediept met specifieke profielen op het gebied van huisvesting, animatie en contactfacilitering.

2.2. Energie

We hebben vandaag de dag te maken met een nooit eerder geziene stijging van de energieprijzen. De impact hiervan op de verarming van de bevolking in het algemeen en van de meest kwetsbaren in het bijzonder is nog niet becijferd. De strijd tegen energiearmoede die het OCMW van Anderlecht al vele jaren na aan het hart ligt, werd de laatste maanden dan ook opgevoerd. Eindafrekeningen zijn torenhoog en voorschotfacturen kunnen met factor 8 stijgen. In oktober 2022 kregen 560 Anderlechtse gezinnen een ingebrekestelling wegens wanbetaling in de bus. En dit is nog maar het topje van de ijsberg van een crisis die zich wellicht meerdere jaren zal laten gevoelen. In Anderlecht vallen de jaarlijkse afrekeningen eind van het jaar in de bus (in de loop van het vierde kwartaal). Dit zal in de komende weken en over heel 2023 tot een aanzienlijke stijging van het aantal steunaanvragen leiden. De medewerkers belast met "energie"-preventie treden op verzoek van de Sociale Dienst op om de burgers een beter inzicht te geven in hun rekeningen en hun verbruik. Problemen met achterstallige gas-, elektriciteits- en waterrekeningen worden door de cel "Energie" afgehandeld. Alvorens over te gaan tot enige tenlasteneming gaan de medewerkers van de betrokken diensten na of alle sociale rechten werden geactiveerd (sociale tarieven, ...) en onderzoeken zij de mogelijkheid om afbetalingsplannen uit te werken tussen de burger en de energieleverancier. In de loop van het najaar zetten de OCMW-teams, in nauwe samenwerking met de lokale partners, meerdere sensibiliserings- en preventieacties in de steigers op het grondgebied van de gemeente. Die dynamiek zal ook in 2023 worden voortgezet.

Om in 2023 aan deze crisis het hoofd te kunnen bieden maakten de gewestelijke en de federale overheden middelen vrij. In het kader van het (federale) Sociaal Fonds Gas en Elektriciteit kan het OCMW van Anderlecht voor 2023 beschikken over een geraamde dotatie van meer dan 1.000.000 €. Om de sterk stijgende energieprijzen het hoofd te bieden stelt de GGC bovendien een uitzonderlijk budget van 2.380.000 € ter beschikking.

2.3. Recht op wonen

Het recht op wonen is essentieel om een leven te kunnen leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Er werd vastgesteld dat bij hulp bij huisvesting de

coördinatie op het gemeentelijke grondgebied tekortschoot. Ter zake werden de laatste maanden diverse acties uitgerold om de efficiëntie en doelmatigheid van de overheidsactie naar een hoger niveau te tillen. In 2023 worden extra medewerkers aangetrokken om tegemoet te kunnen komen aan de nieuwe behoeften inzake huisvesting en meer in het bijzonder wat betreft het beheer van de transitwoningen: één coördinator, vier maatschappelijke werkers, twee opvoeders en één administratieve medewerker. Dat betekent in totaal 8 extra VTE die gespreid over 2023 geleidelijk een park van nagenoeg 30 transitwoningen zullen ondersteunen.

A. Een betere coördinatie.

De cel Huisvesting van het OCMW brengt vandaag polyvalente maatschappelijk werkers samen om het publiek te begeleiden bij:

- De zoektocht naar een woning en het verkrijgen van steun (herhuisvestingstoelage, ...).
- Dringende hulp aan wie zijn woning verliest (ongezond verklaarde woningen, rampen, uithuiszettingen, ...).
- Het toekomstige beheer van een dertigtal transitwoningen en het begeleiden van de inwoners.
- Het begeleiden van specifieke doelgroepen: daklozen en mensen in tentenkampen.

Centralisatie, herziening van de werkprocedures en monitoring worden uitgerold om de acties van het OCMW en de doeltreffendheid ervan op het gebied van hulp bij huisvesting te evalueren.

B. En dan het cijfermateriaal ...

De cel Huisvesting beheert momenteel 400 dossiers van (equivalente) leefloners van wie 150 in door Samusocial beheerde centra verblijven en 160 Oekraïense vluchtelingengezinnen.

Wat de dringende gevallen betreft, beheerde de cel in 2022 nagenoeg 50 dossiers in het kader van huisuitzettingen (21), intrafamiliaal geweld (9), rampen (9) en onbewoonbaarheidsbesluiten (5).

In het kader van artikel 37 analyseerde de cel Huisvesting 237 kandidaatstellingen voor 11 woningen (toekenning quota 2022). Er dient op te worden gewezen dat het aantal door de Anderlechtse Haard aan door het OCMW voorgestelde kandidaat-huurders toegewezen woningen van 10% van het aantal in 2021 voor het dienstjaar 2022, naar 13% voor het dienstjaar 2023 zal stijgen.

C. Samenwerking met de Samusocial sites.

In de hechte samenwerking tussen de Sociale dienst van het OCMW en de teams van Samusocial werd nieuw leven geblazen met de heropening, na het uitvoeren van de nodige werken, van de Poincaré site. Er wordt ook samengewerkt met de teams van de site Prins van Luik en het centrum Medihalte dat in 2021 van Brussel-Stad naar Anderlecht werd overgeheveld. Die samenwerking omvat momenteel 150 dossiers.

D. Het MARIA 3.0 project

Het gaat hier om een verdere voortzetting. Het project werd in 2020 en 2021 opgestart. Daarbij bood het OCMW de daklozen van Poincaré en een nieuw publiek van thuislozen tijdens de wintermaanden hotelaccommodatie aan. De filosofie van dit project zal eind 2022 opnieuw worden gevolgd in een nieuwe opvangruimte. De gemeente zal ons Centrum immers een gebouw ter beschikking stellen aan de Bergensesteenweg 202, waar 9 gezinnen in 9 aangepaste woningen kunnen worden opgevangen. Ook zal worden gezorgd voor multidisciplinaire medische begeleiding en psychologische opvolging.

E. Het Housing First project.

Dit project vult het huisvestingsplan verder aan. Het OCMW van Anderlecht werd geselecteerd om een maatschappelijk integratieproject op te zetten via rechtstreekse toegang tot huisvesting op lange termijn voor vrouwen die op straat leven. Via een lokale en intensieve maatschappelijke aanpak op alle gebieden van het leven is het de bedoeling om zes begunstigden te begeleiden naar een stabiele huisvesting. Opgemerkt dient te worden dat er diverse samenwerkingsverbanden op

vlak van gezondheidszorg en sociale integratie bestaan en kunnen worden geactiveerd om de doelstelling van het project te verwezenlijken, namelijk de integratie naar een waardig en menselijk leven mogelijk maken. Voor een OCMW in beweging is de ontwikkeling van innoverende projecten een must, want de opeenvolgende crisissen verplichten ons ertoe onszelf opnieuw uit te vinden en rekening te houden met een nieuwe werkelijkheid en nieuwe behoeften.

2.4. Aanwezigheid in de gemeentelijke antennes

In 2022 werden voor het eerst OCMW medewerkers uitgezonden naar de gemeentelijke buurtsteunpunten (LISA-antennes) ter aanvulling van de eerdere aanwezigheid van het OCMW op verschillende gedecentraliseerde sites (Samusocial sites, Circularium, ...).

Die extra muros aanwezigheid van OCMW-medewerkers tracht tegemoet te komen aan volgende doelstellingen:

- Algemene Buurtdiensten aanreiken aan de gehele Anderlechtse bevolking;
- Verbeteren van de toegankelijkheid van de sociale diensten voor burgers die recht hebben op sociale bijstand.

Op termijn is het de bedoeling om drie interventiemodellen uit te bouwen voor de OCMW-medewerkers, gaande van het verstrekken van informatie over de door het OCMW aangeboden diensten tot de opvolging van de sociale dossiers ter plekke. Hoewel het hier om een recente ervaring gaat, is de feedback van de bevolking uitermate positief. Dit initiatief komt tegemoet aan een reële behoefte van de inwoners van Anderlecht en probeert de non take-up van sociale rechten terug te dringen. In 2023 wordt het project uitgebreid met de aanwerving van 2 VTE en de ontwikkeling van meetinstrumenten.

2.5. Voortzetting van het project gericht op de reorganisatie van de Sociale Dienst van het OCMW en het meten van de werklast van de maatschappelijke werkers.

Het reorganisatieproject van het departement van de Maatschappelijke Actie van het OCMW is het resultaat van de doorlichting van de organisatie en van de werking die door de vzw STICS in 2020 werd uitgevoerd en in 2021 werd afgerond. De doelstellingen van het project slaan op het uitwerken van een nieuw organogram voor het departement van de Maatschappelijke Actie, een herdefiniëring van de rollen en opdrachten van de sociaal assistenten en van de administratieve medewerkers en tot slot op het opstellen van een nieuw organisatieplan voor de maatschappelijke actie op het grondgebied van de gemeente. Dit project vordert en

zal vanaf 2023 tot veranderingen leiden waaronder een reorganisatie van de momenteel te gesegmenteerde territoriale dekking.

In de marge van het reorganisatieproject voor het departement van de Maatschappelijke Actie werd in 2022 tevens een project opgezet voor het objectief meten van de werklast van de maatschappelijke werkers. De bedoeling van dit project bestaat erin een monitoringtool aan te reiken voor het verdelen van de dossiers over de maatschappelijke werkers binnen de teams om de maatschappelijke werkers en het management te steunen in hun dagelijkse opdracht.

2.6. Ontwikkeling van de activiteiten binnen de dienst Sociaal-professionele inschakeling

Inzake sociaal-professionele inschakeling had de gezondheids crisis van 2020 in het kader van de inschakelingsstages (artikel 60) een zware impact op de begeleiding en tewerkstelling. Een gemiddelde van 300 stagiairs per maand blijft een eerste doelstelling die moet worden bereikt en gehandhaafd. Er werd een actieplan opgezet om nieuw leven te blazen in de dienst, gericht op:

- het implementeren van dashboards voor het opvolgen van de activiteit;
- het reorganiseren van de dienst;
- het opzetten van een nauwe samenwerking met de Algemene Sociale Dienst;
- het implementeren van nieuwe arbeidsprocedures;
- het vastleggen van voor elke medewerker becijferde individuele doelstellingen;
- het op meer efficiënte wijze doorverwijzen van het publiek van de Algemene Sociale Dienst naar de dienst SPI.
- en tot slot het verbeteren van de communicatie tussen het OCMW en het publiek.

Op termijn moeten die maatregelen het OCMW, wat betreft het aantal inschakelingsstages, in staat stellen de gewestelijke doelstelling van 10% van de leefloonbegunstigden te halen.

2.7. Sociale dienst voor de OCMW-medewerkers

Al sinds meerdere jaren beschikken de medewerkers van de gemeente over een eigen sociale dienst. De opdrachten van deze dienst omvatten de individuele begeleiding (informatie, gerichte doorverwijzing bij beroepsgerelateerde of privéproblemen), de toekenning van financiële sociale bijstand, de organisatie van gemeenschappelijke meetings bij conflicten binnen een team bijvoorbeeld), de opvolging van het re-integratie- en absenteïsmebeleid, evenals een samenwerking met de IDPBW (welzijn, ...). Die dienst komt tegemoet aan een heuse behoefte van de medewerkers van de gemeente en wordt nu in 2023 uitgebreid tot de OCMW-medewerkers mits het versterken van het bestaande team met een voltijds equivalent. Dit initiatief maakt deel uit van de synergieën tussen de gemeente en het OCMW en is opgenomen in het verslag over de schaalvoordelen.

Conclusie

Net zoals ook vorig jaar werd opgemerkt, zou het, gelet op de hoge mate van onzekerheid van de parameters, erg risicovol zijn om een financiële raming op middellange termijn te maken. Mijn bezorgdheid vandaag heeft eerder betrekking op de duurzaamheid van de financiering van de OCMW's. Het OCMW van Anderlecht wordt via de verschillende overheden voor 94% gesubsidieerd. Tal van innoverende initiatieven op sociaal vlak worden gedurende een beperkte periode voor de volle pond gesubsidieerd (Miriam project, Housing First project, Kids First project). Hoe kunnen we die acties op de middellange termijn verankeren? Is het denkbaar een sociaal beleid te ontwikkelen dat aan het infuus hangt, zonder enig echt perspectief op de lange termijn? De belangrijkste indicatoren die het leefloon en het equivalent leefloon wel zijn, stegen tussen begin 2020 en eind 2022 met nagenoeg 25%: er worden vandaag maandelijks 6.200 (equivalente) leeflonen uitbetaald. Ik zal mij derhalve beperken tot de cijfergegevens van het bereikte begrotingsakkoord waarmee het OCMW in staat moet zijn om in 2023 aan de steunaanvragen tegemoet te komen. De initiële begroting 2023 gaat uit van de toezegging van een **algemene uitgave** van **161.035.426,70 €** (+9,81% ten aanzien van de initiële begroting 2022). Voor de **werkingsuitgaven** betekent dit een bedrag van **5.345.793,29€**, hetzij een stijging van 535.101,52€ in vergelijking met de initiële begroting 2022 (+ 11,12%), voor de **personeelsuitgaven** een bedrag van **41.289.732,05 €** , hetzij een stijging van 3.704.871,72 € in vergelijking met de initiële begroting 2022 (+9,86%), voor de

herverdelingsuitgaven een bedrag van **110.452.581,70 €**, hetzij een stijging van 9.216.425,60 € in vergelijking met de initiële begroting 2022 (+9,10%) en voor de **investeringen** een bedrag van **1.245.000 €**, hetzij een stijging van 395.300,00 € in vergelijking met de initiële begroting 2022 (+ 46,52%).

De **gemeentelijke dotatie 2023** bedraagt **38.390.000€**, dit is een stijging met 4.597.455,84€ in vergelijking met de initiële begroting 2022, of met andere woorden, een toename van meer dan 13,06%. Ik maak van de gelegenheid graag gebruik om de inspanningen van de gemeente te prijzen, en zeker deze van de afgelopen drie jaar, waarbij alles uit de kast werd gehaald om deze opeenvolging van ongekende crises het hoofd te bieden. Tussen 2019 en 2023 steeg de gemeentelijke dotatie met 12.627.485,42 € (+49,01%). Zijn het de lokale overheden die dergelijke lasten moeten dragen? Ondanks de huidige, ongeziene context heeft het OCMW steeds gestreefd naar een waakzaam beheer van de overheidsfinanciën en tegelijk naar de vrijwaring van zijn proactieve sociale rol. De begroting omvat de precieze raming van alle ontvangsten en uitgaven die het OCMW in staat stellen zijn opdrachten te vervullen overeenkomstig de organieke wet van 8 juli 1976.

Anders gesteld, de begroting is een daad van voorzienigheid en goedkeuring, die het dagelijkse leven van het OCMW (gewone dienst) en de politieke wil tot investeringen (buitengewone dienst) in cijfers vertaalt. De door de Raad voor Maatschappelijk Welzijn goedgekeurde gemeentelijke dotatie moet ons in staat stellen om in 2023 het hoofd te bieden aan de verschillende uitgavenstijgingen (stijging van het aantal leefloondossiers, door het Planbureau aangekondigde dubbele loonindexering, ...) en om essentiële projecten op sociaal vlak vaste vorm te geven. Een begroting opstellen om binnen de huidige sociale context onze talrijke opdrachten te kunnen voortzetten, was eens te meer geen eenvoudige zaak.

Ik dank de gemeentelijke overheidsinstanties, met wie wij nauw hebben samengewerkt. Ik dank ook de federale regering en het Brussels Gewest voor hun steun.

Ook gaat mijn dank uit naar alle leden van de Raad van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van Anderlecht over de partijen heen, en naar de administratie van het OCMW in haar geheel voor haar betrokkenheid. Ik stel nu aan

de Gemeenteraadsleden voor om ons bijzonder moeilijke werk te steunen door de voorliggende begroting 2023 goed te keuren.

Mustapha Akouz

Voorzitter van het OCMW van Anderlecht

December 2022